

SÁRBOGÁRD és VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 8 korona.
Félévre ———— 4 korona.
Negyed évre ———— 2 korona.

Egyes szám ára 20 fillér.

Kapható Spitzer Jakab könyvnyomdájában

Felélős szerkesztő: **Dr. Székely Hugó.**

Társzerkesztő: **Tiringer Lajos.**

Szerkesztőség: Telefon sz. 29.

Sárbogárd, Kohn, Bertalan-féle ház.
ahová a lap szellemi részét érintő közlemények küldendők.

Kiadóhivatal: Telefon sz. 22.

— Sárbogárd, Andrassy-ut 417. —
ahová a lap anyagi oldalát érintő dolgok intézendők.
(hirdetések, előfizetés nyilvtár.)

A gyermeknevelés legújabb módszere.

(T.). Megszívlelendő példával járt elől néhány fővárosi gyermekbarát, akik azt kérték a fővárosi tanácstól, engedjen át néhány hold területet a szabadban a gyermeknevelés céljaira. Arról van szó, hogy tanítók és ovónők vezetése mellett a szabadban játszhasanak a gyermekek. A terv készítői egy színész és két újságíró, természetesen tehát, hogy a nevelés bizonyos artistikus jelleggel karöltve magasabb, intelligens szempontok szerint van kitervezve.

Mennyire könnyebb dolog vidéken megvalósítani ezt a tervet, ahol szabad tér bőven van s a helybeli intelligenciának módja volna befolyjni a nevelés nagypontosságú kérdésébe. Közös megállapodás, az eszmék tisztázása és az intelligens, gondos nevelés, amely egy egész, generáción leendő egyszerű,

bizonyára van olyan fontos, mint a telivérek tenyésztése és a dolog mégis úgy áll, hogy manapság bizony sokkal több embernek föl a feje a telivér páripák nevelése mint a gyermeknevelés miatt.

Kévs ember hinné, hogy a gyermek fejlesztésének alapelve micsoda. Az, hogy hagyják meg a gyermeket a maga körében és a játékaik társadalmában állítsák fel azokat az erkölcsi szabályokat, amelyek leendő jellemét kialakítják és azokat a szabadságokat, amelyek az öntudatos embernek az élet szépségeit alkotják.

Mi kell egy ilyen gyermektelephez? Először is sok levegő, mert ahhoz a klasszikus gondolkodáshoz kezdünk visszatérni, hogy az ép lélek és ép test teljes harmónia nélkül nem ér semmit a tudás.

Ít a gyermek háboríthatatlanul élje a maga társadalmát, alkalma legyen a legekleltársabb emberi dolgokba bele-

köszölni, lehessen bíró, védhessen gyengeket, verkedhessen másokkal. — ez az élet. Ha a gyermek komolyan veszi játékát, komolyan fogja venni az életet is. Önérzetes, jogszerető, emberek csakis ilyen társadalmacskától várhatók.

Nagyszerű dolog az is, mikor van hely, ahol fentartás nélkül szaladgálhatnak mezitláb a gyerekek.

Ott ahol van hozzávaló vezető, szülőmunkával, apró művészi pepecseléssel lehet fejleszteni a gyermekek artistikus érzéseit. Aki magáévá teszi a szép szeretetét a művészetben, az nem fogja megtagadhatni azt az életben sem és a jövő polgári osztály intelligenciája, már ismerhetni fogja az esztétikai erkölcs fogalmát.

De nemesak a jövő intelligenciája szorul erre a nevelésre. Általános a panasz, hogy mindenki tudományos pályákra tódul. A szabad természet keretében bizonyára sokan kapnának ked-

A SÁRBOGÁRD ÉS VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A költészet.

Hogy a csapásokat miként viseljük,
Ha roskadó vállunkra hullanak,
Hogy a vigasztalást miben keressük,
A bölcsesek arra megtanítanak.
De hogy az ember minden bánatában
Könnyes szemekket is boldog lehet,
Ez a rajongó lelkek adománya
Ezt nem tanítja meg a bölcs élet.

A sors sötét, az életét görnyögős.
Az ember rajta vándorol vakon,
A bölcseslet csak mankó a kezében
Hogy el ne bukják a sivatagon.
De csillag ami fényt ragyog az éjbe,
Hogy az utunkat széppé is tegye:
Ez saját lelkünk világa, fénye.
Ez a saját lelkünk költészete.

Akik e csillag fényt szívükben hordják,
Akiknek lelke tud rajongani,
Akik előtt a hegy, a völgy, a róna,
Egy gondolkozó, érző valami,
Akik ha nézik a napok futását,
Azok zenéjét vélik hallani,
Akik szemében több rideg elemnél
A messze tenger rengő habjai...

Akik értik a felhők némaságát,
Akik hallják az őserdő szorát,
Akiknek a visszhangzó réptelenség
A föld s az ég bizalmas jó barát,
Azok, akiknek rajongó szívében
A költészetnek szent tűz lobog,
A golyótának hosszú terhes utján
A szenvedések közt is holdokak.

„Bazis”

A hozomány.

Írta: Alfréd Cavorot.

— Hányszor ismételnem meg, hogy ne légy olyan barátságos Alfrédde szemben!

De kérlek mama...

— Ismétlem, hogy csak a hozományodra vadászik. — mondta határozott hangon a tisztességben megöszült gondos anya.

— Ugyan mama, hogy tételhezsz föl róla ilyesmit. — válaszolta Catherine, miközben duzzogva az ablakféle fordult és leste hogy vajjon nem halad-e az utcán az a kedves fiatalember, akinek tisztán nemes szándékát a gyanakvó mama ennyire félreértette.

Gyermekek, neked meg sejtelned sincs az előtől: nem ismered a férfiak önzését, nem tudod, hogy inkább az érszénküklél, mint a szívükkel szeretnek és hogy valameennyien csak üzletet kötnek a házassággal.

— Meglehet, hogy igazad van, de azt biztosan tudom, hogy Alfréd kivétel a többi közül.

— Gondolod? Ilyenek vagytok ti, mai lányok! egy pillanat alatt lángra lobbantok és már az első találkozásnál megszeretitek a fiatalembert. Im látjátok, hogy szöke haja, elegáns alakja és gondosan kiválaszt nadrágja van. Tapasztalásból tudom, hogy éppen a kivételekben eszaltozunk leginkább. Alfréd könnyelmű ember, szereti a tényüzést, nagy igényei és ennek megfelelő adósságai vannak és mindezeket felül közönséges, prózai lélek.

— Ebben már nincs igazad mama! Sőt éppen az a hibája, hogy túlérzékeny és renyeges hajlamu! Nézd csak azt a csökröt, a melyet ma küldött... Csupa értékes, illatos virág és sok pénzbe kerülhetek!

— Ezeknek az árával is adós maradt és valószínűleg ezt is a hozományodból akarja kiegyenlíteni.

— Látom már, hogy ellenszenved remkeket fest és igazságtalanságot ellenhába küzdenék!

— Ne beszélj ilyen értlenségeket: nem vagy már gyermek, komolyan szembe kell nézned az élettel!

— De én nem akarok komoly lenni. — zokogott Catherine keservesen.

vet az agrikulturához, a munka szemlélete másrészt együtt fog járni a munka megbecsülésével.

Látnivaló, hogy mások azok a keretek, melyekben egy fővárosi gyermektelep mozog és mások a lehetőségek a vidéken. Tulajdonképpen voltak és vannak gyermektelepek ma is, melyeket ligák és egyesületek tartanak fenn. De természetes az is, hogy más az, ha a közjótékonyág jegyében tömegellátásról van szó és más az, ha egyes községekben a saját gyermekeink sorsát intézzük. Amit a bürokratikus rendszer sohasem fog tudni elérni, a feltétlen szeretet jellegét, amely az alapítás gondolatától a kivitel üzletszerűségig sokkal kopik. — itt biztosítva láthatjuk.

A dolgot úgy lehetne fogalmazni, hogy itt nemcsak arról van szó, hogy szeretik a gyermekeket, hanem hogy szeretik a gyermeküket. Ami bizony mégis csak a legnyomósabb indíték.

Hazánk a gyermekvédelem terén elismert tekintély Nyugat-Európában. Ne álljunk meg a fele uton, fejlesszük tovább a dolgokat. Elvégre szép dolog a gyermekvédelem, de hát azért, mert gyámoltalan gyermeket védünk, ne feledkezzünk meg a saját gyermekeinkről sem és hozzunk értük áldozatokat. Akkor lehetséges lesz egy jó, egészséges, erkölcsös generációt nevelni, ami ma annál nagyobb érték, mert nyugaton a dekadencia statisztikája nő. Amíg ott, siránkozunk, mi dolgozzunk! Előre!

KÖZGAZDASÁG.

Az állam hitele.

Az államnak miként az egyes emberek gazdasági tevékenységnek fő rugója az, hogy

— Nem kell azért pityeregni! Tartogasd a könnyeidet a házasságra, ott nagyobb szükség lesz rájuk. Egyelőre azt tanácsolom, hogy tanulmányozd előbb Alfréd jellemét és győződjél meg, hogy méltó-e szerelmedre?

— Azt hiszem, már eléggé megismerem. — válaszolta dacosan a leány.

— A férfiakat sohase ismerhetjük meg eléggé. Én a javadat akarom, gyermekeim, mert megérdemled, hogy az erényeidért és ne csupán a takarékpénztári könyvedért szeressenek!

— Alfréd még nem is kérdezte, hogy van-e hozományom. Pedig házassághoz pénz kell... az igények megnövekszenek, a vágyak szárnyat öltenek.

— Mindamellét nem tudnám elviselni a gondolatot, hogy leányomat bárki is csak a pénzéért szeresse, és hogy meggyőződjünk Alfréd szerelmének valódiságáról, egy kis komédiát kell előtte lejátszanunk.

— Komédiát? Tehát azt akarod, hogy megcsaljam?

— Dehogy! Egyszerűen azt mondjuk, majd, hogy bankárunk bukása által elvesztettük vagyónkat és most szűkebb körülményekre szorítokunk. Kijózanítjuk tettetett takarékoságunkkal és sirunk, jajgatunk előtte szánalomraméltó helyzetünk miatt és, ha mind-

jól akkreditált, jó névnek örvendő legyen. Amikor tehát Magyarország hitelviszonyainak pangásáról, süllyedéséről, beszélünk, nem tesszük egyebet mint azoknak az egyes állampolgároknak bonítását bíráljuk, kik összeségükben a magyar államot alkotják. Vagyis nem magunkat állítjuk azzal, hogy az államot tün- tetjük fel oly rossz színben, hanem egyé- nesen a saját anyagi helyzetünket a helyes fok- mérővel — a miaga valóságában szemük elé állítjuk. — Azt mondogatjuk: rosszak a vi- szonyok, nehéz az élet, Magyarul ez azt je- lentí, hogy szegény az ország, nehéz benne a boldogulás. — Nem kell ma már magya- rázgatni, hogy mit jelent az, mikor rossz az időjárás, gyenge a termés, növekvőben az ár. Mikor milliók és milliók szavaztának meg ágyuk- és hadihajókra, mikor háború le- hetősége fenyegeti az ország békéjét, mikor mindezeket egy féregként ragódó politikai- hare tetözi be.

És az állam, a böles, a hatalmas állam ily viszonyok között határozza el magát 150 millió korona állampólesönfelvételére. Hogy, mint azt a kibocsátott prospectus kifejtí, az állam alkalmazkodni akar a mai viszonyok- hoz, legjobban mutatja az, hogy 4½%-tígér papírjái után. Ez pedig nagy szó!!! Ma mi- kor a kereskedő ember hitelt vagy egyálta- lán nem, vagy pedig nagyon is redukált mé- rétkben élvez, az állam így igyekszik a hitelt nem élvező és ennek folytán talán már tönk- rement egyénen segíteni, hogy 4½%-ot ígér a papírjait megvásárló Capitalis- táknak.

De magyarazzuk meg csak bővebben. Akiknek a mindennapi szükségletei kielégíté- se után még pár fillérjük marad, elviszik a bankba, tőkepezéseket szinten oda, feltéve, hogy a mai uzsora szabadság folytán nem uzsorászkodnak vele. A kis ember kap pénz- ezért 4—6%-t míg a tőkepezés 9—12%-al jövedelmezeti. Tehát jól kamatoztatják pén- züket. De mi történik. Jön az állam, kölcsönt vesz fel és ad utána 4½%-ot. Ennek az a következménye, hogy a kis betétes miután úgy sem értí, nem vesz részt az állam hitel- művelésében. Az ő pénze tovább is rendelkezésre áll és amellet jól biztosított kölcsö-

ekek ellőnére tovább is ragaszkodna meg hozzád, akkor elismerem, hogy derék, becsü- letes fiú és nem tagadom még tőle kezded. Én nem akarom, hogy pusztá illúziókkal lépj á komoly házasságlethe!

— Nem három, hát belecgyezem a ko- médiába, mert megvagyok győződve, hogy Alfréd szerelme kiállja a próbát és te ma- gad nyujtod majd át neki a babért — a ta- karék könyvecske alakjában!

— Gratulálok naív hiszékenységedhez, de azt kikötöm, hogy természetesen kell ját- szanod a nyomor és nélkülözés szerepét. Be- vezetésül már holnap soványabb ebédet ké- szítették és meghívjuk Alfrédet vendégül.

— Ugyan mama, — az ételekkel azért nem kell takarékoskodni.

— Látod te elkényesztetett gyermek!

— Én csak azt látom, mama, hogy a házassághoz a szerelmen kívül, a hozomány sem felesleges! Különben legyen minden a te akaratom szerint, én készséggel engedje- lmeskedem ulásításaidnak!...

II.

Azülön eljátszották Alfréd előtt a sze- gényesség komédiáját. Az ezes mama kifjűn- csn játszóta szerepét. Nagyokat sóhajtozott és ökölnyi könnyekkel hullatott az elveszett va- gyon miatt és ez mégis tette a várt hatást.

nők nyujtására megmarad. A capitalista el- lenben tudja mit jelent a 4 és fél %-os ál- lampapír. Ő tudja, hogy mily hasznot jelent- het normális viszonyok között a 60-90%-os árfolyam, mikor is a 4 és fél %-os járadék- jövedelem nagy szó, magas kamat! Neki van kitarása, mert van pénze. Elvonja tehát pen- zét a még hitelnyujtó banktól. Megakada- lyozza még a legprimább kölcsönök nyujtását is. Jóhírnévnek örvendő évtizedek óta fenn- álló, jól szituált kereskedőházak e hitel me- vonások által roppanak össze. Gazdák föld- jeiket belterjesen megműveltetni nem tudva, tönkremernek. Gyárosok nem képesek üze- műiket fenntartani, koldusbotra jutnak. Ipara- sok nem dolgozhatnak.

És az állam ahelyett, hogy a még ren- delkezésre álló hitelforrásokat igénybe véve, ő maga eszközlőne időleges pénzsegélyeket, vonja ki még a meglévő csekély pénzt, ebből az agyonszipolyozott, kiaknázott, sok-sok pénz- re szoruló országhól.

* Így tölti be nálunk az állam a verekte- kel neki dolgozó polgári érdekében nem e- s hivatását!!!

Székely M. Jenő.

HIREK.

— Személyi hir. Mészáros Imre kir. járásbíró, a sárbogárdi kir. járásbíroság ér- dekes vezetőjét, az igazságügyminister évi 400 kor. személyi pótlékkal magasabb fizeté- si osztályba léptette elő.

— Honosítás. Az elhunyt 1912-ik évben járásunkban a következők nyertek magyar honosítást: Skrokancz Agoston kertész és en- nek neje: Mészáros Anna és gyermekei: László, Ilona, János, és Etelka. (Előszállás) továb- bá Benda Ferenc komlókezelő, ennek neje: Oláh Ilona és gyermekei: Oszkár, Ferenc, Ilona és Gizella. (Pusztaszegres.)

— Czigányháború. A hírhedt Kovács és Lakatos cigányfamiliák napok óta Sá- rosd környékén lanyáztak és várták az alkalmat, hogy a Sztojka — cigányfamiliával, kikkel régebb idő óta ellenségeskedésben állottak, leszámolhassanak. Ez az alkalom vég- re elérkezett. Megtúrták ugyanis, hogy Sztojka

Elainte Alfréd nagyon meg volt lepve, de csakhamar felőcsudott és részvétteljes sza- vakkal vigasztalta a kétségbeesett nőt, ki- jelentvén, hogy a pénz még nem minden és enélkül is van boldogság a világon. Az anya pedig kérlette, hogy ne hagyja el őket a vál- ságos napjaikban, mert jóakaró tanácsát most nem nélkülözhetik.

Alfréd rendkívül szeretetreméltó volt és minden idejét a nőnek szentelte.

A mama sóhajtozva panaszkolta, hogy már majdnem meg kellett volna válnia ré- gen megszokott, drága butoraitól, de az utol- ső pillanatban néhány távoli rokona felaján- lotta segítséget és egyelőre elkerülhették a végzetes csapást.

Alfréd pedig minden tőle lehető erővel igyekezett a hirtelenül elszegényedett hölgyek segítségére lenni. Küldött néhány kiló kávet, egy süveg czukrot és egyéb élelmiszereket, mert észrevette, hogy az étkezésben nagy ta- karékosságot fejtenek ki.

A ravasz Catherine pedig mindig kár- örvendő pislogott a mamájára, valahányszor az öreg asszony kényserítve volt Alfréd fi- gyelemességéért köszönetét kifejezni.

Az életvidám leányka türelemmel visel- te a szegényesség nélkülözéseit és alig volt ké- pes nevetését elfojtani, valahányszor édes anyja sópánkodásait végighallgatta...

178/vhajt. 1913.

Árverési hirdmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a székesfehérvári kir. törvényszeknek 1913. évi 728. számú végzése következtében íj. Deutsch Adolf javára 845 kor. 04 fillér és jár. iranti ügyeben az 1913. évi február hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 800 koronára be-

esült: 1 tehén és 1 eséplő garnitúra nyilv. nos bírói árverésen eladatni fognak.

Mely árverésnek a sárbogárdi kir. járás-bíróóság 1913. V. 314. sz. végzése folytán 845 kor. 04 fill. tőke, ennek 1912. évi december hó 29-től járó 6% kamatai, 1 a % váltódíj, 154 kor. költség erejéig Hard-pusztán, ados lakásán leendő megtartására, 1913. évi május hó 14. napjának délutáni 3 órája kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hívatniak meg, hogy az

érintett ingók az 1881. LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében köszpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén a becsáron alul is eladatni fognak. Ezen árverés Gaupp József 958 kor. s jár.-ból álló követelése be-hajtására is elrendeltetik.

Sárbogárd, 1913. április 27-én.

PÓLÓSKÉY JOZSEF
kir. bírósági végrehajtó.

*Czigányprimás!

„Király Ernő mulat”, ez a címe a legújabb rendkívül sikerült humoros, dupla gramofon hanglemezek, azonkívül „Sokszor úgy szeret-nék sírni”, „Futóbolond”, „Temetés volt a fa-luban” stb. Darabja 2,50 fill. E hanglemezek eredeti felvételben kizárólag egyedül csak

Wagner

„Hangszer-Király”-nál kaphatók. — Budapest, József-körút 15. Alig használt nagy dupla hang-lemezek óriási választékban darabja csak 60 fill. Legolesőbban javít! Lemezsere ingyen! Kérjen nagy fényképes árjegyzéket. Óvás! Figyelem a „Wagner” névre és a 15 száma

Parfumerie „Hez” illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII., Losonezi-utca 13.

Reklámunk óriási eredménye újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembeszökőbb előnyöket biztosítunk.

Újabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2-korona 50 fillér. (19 db.)
1 db. üvegtégely francia arc- és kézfinomító
1 db. francia szappan bármely illatban
1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
1 csomag dr. Heider-féle fogpor
1 db. francia fogkefe (esontnyéllel)
1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnivíz
10 db. szekrény- és ruhaillatosító (Sachet-lap)
összesen 19 darab 2 korona 50 fillérért. Portó 50 fillér. (Lehet bélyegekben is.) Ha fenti cikkek a hirdetésnek meg nem felelnek, a pénzt visszaadjuk. Szállítások naponta eszközöltetnek. 16 oldalas il-latszertár és háztartási értesítőnk kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

ROSSZUL TESZI.

ha mást iszik, mint
francia cognaccal egyen-
értékű tiszta borpárlatból
készült „holló” ved-
jegyű cognacot.

Eredeti palackokban
kapható

MIKLÓS ALADÁR
gyógyszertárban
SÁRBOGÁRDON.

KORONA szálloda**SÁRBOGÁRD.**

Naponta frissen csapott Kőbányai sör. Balatonmelléki borok: Jó magyar konyha. Orosz szobák. Pontos figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak.

PORKOLÁB LÁSZLO
vendéglős

Hirdetések

jutányos árban felvételnek
a könyvnyomdában.

Milliók

használgák

köhögés

rekedtség, katarus,
nyálkásodás, görcs
és számarhurut ellen

Kaiser-féle
Mell-Karamellák
a „3 fenyővel”

6100 elismerő okle-
véllel orvosok
és magánosoktól.

Kiváló izletes bonbon.
Csomag 20 és 40 fil-
lér. doboz 60 fillér.
Kapható Miklós Aladár
gyógyszertárban
Sárbogárdon.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy Sárbogárdon, íj. Deutsch Adolf ur. fakeskedése főszomszéd Ásan (Mányoki-féle házban) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

**gazdasági gépműhelyt. vas-
és fémöntödét**

nyitottam. — Elvállalok minden e szakmába vágó vasztergályos munkákat, új géprészek öntését, melyek a legjobb kivitelben és a leg-
jutányosabb árban eszközöltetnek.

Ügyszintén elvállalok bármiféle gőzgépek-
nek és motoroknak magánjáróra átalakítását.
Szíves partfogásukat kérve, maradtam

tisztelettel
Neszteri József
gépész.

Jó házból való fiuk tanonczul felvételnek.

BORSZÉKI

gyógy- és üdítővíz a szénsavas
ásványvizek királya.

Kapható minden jobb fűszerkeres-
kedésben és vendéglőben.

SPITZER JAKAB
könyvnyomdatulajdonos, papir- és irszer-kereskedése
SÁRBOGÁRD.

Telefon sz. 18.

Telefon sz. 18.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek ajánlani legújabb divatu névjegyeket szép és izléses kivitelben. Nagyj választék mindennemű férfi és női levélpapirokban.

Postai megrendelések saron kívül intéztetnek el.

Nyomatott Spitzer Jakab könyvnyomdájában, Sárbogárdon.